

ПОСОЛЬСТВО
УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ
В НІМЕЧЧИНІ

До

№

1577

пана Головного Отамана

Симона ПЕТЛЮРИ.

Берлін 2. Серпня 1920.

Посольство УНР.у Німеччині має за честь докласти:

1) 26.Липня Міністр Закордонних Справ СІМОНС відтримав свою програмову промову: Іх основні думки слідуєчі:

- а) П р и з н а н н я С о в і т ь к о ї Р о с і ї,
- б) П е р е т в о р е н н я б а р і е р и П о л ь щ и у м і с т злуки між Росією а Німеччиною,
- в) З б л и ж е н н я до Англії головно до Льюїд Джорджа і запропоновання порозуміння ба навіть своїх услуг що до упорядкування Сходу.

Ця промова викликала на лівиці велике задоволення і признання. Праві кола осуджують Сімонса большевицьке зближення рішучо, головно його признання для большевиків відносно організації хаазяйства. По довгій дискусії Сімонс дещо зретушував так, що вкінці одобрив весь правительственний бльок його політику.

Пляни Сімонса ясні: Він старається за всяку ціну освободитись від в е р с а й о в ь к о г о договору щодо Сходу, котрий каже: "що Німеччина мусить згодитися на всі (політичні й економічні) договори заключені Антантою щодо Сходу". Ситуація на Сході тепер така, що Німці хотять хоч цю частину договору політичними фактами з р е в і д у в а т и.

Сімонс хотів за всяку ціну добитись п о к л а к а н н я Німеччини на л ь о н д о н с ь к у конференцію й тому старається звязатись і примиритись із обома головними контрагентами: А н г л і є ю і С о в і т ь к о ю Р о с і є ю.

68

Від С о в і т с ь к о ї Р о с і ї очікують Німці, що вона по її призначенню зі сторони Німеччини зажадає покликання Німеччини на конференцію, щоб мати ширші плечі опору; Англія противитись не буде по заяві Німців, що вони годяться на Лбюйд Джорджа політику; а Франція старався Сімонс упокоїти мирно заявою, щодо Польщі.

Розуміється, що зі згляду на цю акцію Сімонс у своїй промові про Україну ні словом не спігнув.

Покищо у Німців немає запрошення ще у Лондон. Для уселення цих кроків Сімонс дав сьогодні обширне інтерв'ю в сторону большевиків, де заявляє своє здивування, що большевики, які вимагали прямих польсько-большевицьких переговорів від Англії, тепер не жадають прямих німецько-большевицьких переговорів і годяться, щоб всі німецько-російські справи вирішувалися у Лондоні без участі Німців.

Та багато кажуть, що це інтерв'ю тільки фінта, аби Антанті замилити очі. Бо большевицький посол Копи вже перед двома тижнями вийшов у Москву і має із собою проєкт мирного і торговельного договору між Німцями а большевиками.

2) 31. Липня був прийнятий у моїй присутності п. Міністер Фінансів Барановський й міністром Сімонсом. Прийом був коректний. Пертрактувалося про українські гроші. Вислід слідуєчий:

а) щодо кооперативних грошей 50,000.000, то Сімонс заявив, що згодив би ся на інтернаціональну комісію для вирішення права кооператив на ці гроші. На мою думку, цей уступки треба би хватитись і вона безумовно скінчиться успіхом кооператив.

б) щодо прочого конта арештованого у "Райхсбанку" то Сімонс повторив старі мотиви: претензії та нев'яснення питання влади на Україні. Головно але покликався він на версальський договір і за-

Відповідь
Грушевського

явив, що коли би Німці тепер гроші вимагали комусь, то задля вищезитованого параграфу 176 договору, мусіли б на ухвалу Антанти ці гроші ще раз звергати. Аргументи Міністра Барановського, що Австрія й Угорщина, помімо цього договору гроші Україні виплачують, не помогли і Сімонс лишився при своїм становищі: що по мирнім договорі в л а с т и в о Антанта р о з п о р я д ж а ц и м и гр і ш м и . При кінці заявив він але, що роздумає собі цю справу, чи не можна би тепер якимсь другим шляхом ці гроші обернути на користь Україні: іменно отворенням к р е д и т у .

Для мене є ясно, що Німці ці гроші з рук не в и п у с т я т ь . Бо ці гроші є економічно-фінансовий ключ до найбагатшої частини буйної Росії - України і що Антанта пізніше чи скорше буде мусіти над цим застановитися. Німці сподіються, що із цього фінансового konta буде також зброя для присилування Антанти за прохати Німців до нарад над східним питанням. Ці гроші отже належать у комплекс цілої справи німецького пляну р е в і з і і мирного договору і їх ніякими аргументами тепер не видобудемо.

Так як я глибоко переконаний, що ці гроші неможливо видістати на в л а с н і є т ь , таксамо я вірю, що Німці видадуть ці гроші на всякого рода к р е д и т н і операції для навязання товарообміну із Сходом або приготовчих робіт до нього. Треба роздумувати над заснованням якоїсь централі для товарообміну, я к і й би були репрезентовані Німці, Українці і Німцями і Українцями іменовані з а в і д а т е л і цього гроша. Такий банк, чи централі із такою трохчленною директорією уможливила би ужити український грін на всякого рода операції.

Коли але український уряд хотів би цей грін дістати у своїй цілковитій розпорядимість, то тоді треба йти другим шляхом, іменно, коли можливо за допомогою

Польщі заставити або пролати наш грін Франції чи Англії. Тоді мусіли би нам Німці на підставі найвищої Ради Антанти ці гроші видати.

3) Ціле це фінансове питання треба проводити у Німеччині з великою обережністю перед українськими комуністами. Вони, так як завжди, так і у Берліні мають свою організацію і на вістку про можливість видачі грошей сейчас вистарались у Раковського о новий арешт грошей зі сторони СРСР України. Окрім того Чечель понаписував письменні протести до незалежних соціал-демократів. Комуністи весь час вбалакують у Німців, що ці гроші підуть на зброю й допомогу Польщі. Із цієї причини треба цю справу взагалі дуже довірчоно трактувати, бо в противнім разі підійметься у лівій пресі й у німецькій парламенті кольосальний скандал.

4) Щодо до дальшої політичної тактики большевиків, то тут слідує міркування:

большевики безумовно старатимуться досягнути перемиря. П е р е м и р я їм доконачно треба із слідуєчих причин: армія мусить відпочити, перегрупуватися, большевики бажать використати своє становище як п о б і д н е правительство у внутрішній і закордонній політиці, вони хотять на підставі свого збільшеного п р и с т і ж у досягнути великий імпорт товарів і кредит: разом але вони армію хотять стримати, бо не в провають у великій мірі н а ц і о н а л ь н і елементи а комуністичні елементи е у етапі. Ізза великими лаврами побідників ці національні ^{еле}менти могли би звернутися проти большевиків. По перемирю почнуться в глибокій осени мирні переговори, де Радек загризатиме Дашинського. (Вони особисті вороги). Під зиму большевики, в разі найменших апетитів Польщі на чужі території переговори зірвуть і полишать Польщу на ліквідацію через польських комуністів. Тоді Антанта не буде могла в зимі приступити до будь якого рода військових операцій.

У

5) У антантських головно англійських кругах дивляться на ситуацію по в а ж н о . Головно Англійці - військові здають собі ясно справу. Вони кажуть: польсько-російська війна є властиво продовження світової війни. Невдача Польщі є як би не крутить не вдача і частини Антанти, тому головно, що вона ставляє над цілим питанням версайського договору великий питаєник. Головно становище Франції б е з в и х і д н е . Успіх п'ятилітньої війни був для Франції польський бар'єр, який вона старалася розширити від Балтійського до Чорного Моря. Цей бар'єр мав Францію боронити перед можливостями реваншу і унеможливити німецько-російський союз. Військова сила цього бар'єру мала уможливити поменшення французької армії, скорочення часу служби, та заплату ульокваних у Росії капіталів. Ці всі пляни тепер у воздуху і положення таке: або Антанта капітулує перед большевицькою світовою р е в о л ю ц і є ю , або мобілізується до другої світової в і й н и чи то оружжям чи дальшою блокадою. Військові партії Антанти і Англійців головно почали балакати вже із Німцями про питання спільної інтервенції та Німці і при цій нагоді хотять досягнути р е в і з і в м и р а і кадарть: знищення польського коридору, повернення Данзігу і Сару, плебісцит у Познаньщині, ревізія економічних умов договору ітд. Деякі антантські офіцери балакають про можливість антантських експедицій у Балтику й Одесу, які би потім большевицьку армію на флянгах здусили.

Загальна ситуація большевиків є але така к о р и с т н а , що після нашого переконання мілітарні кроки Антанти задля внутрішньо-робітничих проблемів маже виключені.

6) 1. Липня був у Берліні Раковський і відтримав велику нараду із румунськими комуністами, яких центр є на Семигороді.

*Кроз
Липня*

72

7) Уряд вислав деяких військових для закупки зброї Посольство УНР.оказало ім в о я к у поміч,але заразо ім заявило,що із п о л і т и ч н и х причин німецьки уряд ба навіть приватні фірми ніколи не згодяться на х продажу. Причини слідуєчі:

а) Німці розгром Польщі вітають,бо це в їх інте-ресі. Українців уважають за (іх союзників,тому підпо-магати ім не можуть.

б) Копп застановив би сейчас відтранспортовання німецьких половених а це викликало би велике обурення в народі.

в) Німецькі приватні фірми сподіються поробити із большевиками великі діла.

г) Ліві партії зробили би правительству зараз державну кризу,коли би дозволило вивіз зброї.

г) Ліві партії і промисловці йдуть навіть так далеко,до заявляють,що ім треба стреміти до цілковитої ліквідації Польщі і зігляду на конечність спільного кор дону Німеччини і Росії.

Із тих всіх причин німецьке правительство оголо-сило святочно 16.Липня н е в т р а л і т е т у поль-сько-російській війні.

8) За кордоном провадяться слідуєчі акції,котрих серіозність покищо провірити тяжко:

а) Директори Швець і Макаренко повідомили Посоль-ства,до відома ухвала кабінету,затверджена Головнии Ота маном відносно ануляції їх повновастий е незаконна. Заразом уперто ходять слухи,що ними вислані до Винничен ка декілька людей довіря для пертракцій.Вся анти-поль-ська опозиція починається групувати.

б) Заразом планується ужиття військових формацій у Ркхляхки Чехо-Словакії для обсадження Галичини.При цім розмірковують і німецьку військову допомогу.

в) Деякі діячі заявляють,що українські партії на Україні,які тепер завзято боряться разом із больше-

*Видумано Буржасом
Канцлером посольства
до не оброщеними*

*Розумно
неправдо*

43

виками проти Поляків, задумувть потім сотворену армію
ужити ~~для~~ для поставлення ультімтума большевикам від
носно цілковитого суверенітету радянської України.
У цю акцію замотані серйозні люди. Є й переговори із
одною чужою державою відносно фінансування.

9) Радянський представник України Мазуренко сидить від місяця у Ризі, де був арештований. На сліду-
чих тижнях очікують його в Берліні.

10) Галицька Україна іменувала своїм послом Др. Бена
Левницького, який прибув у Берлін і обійняв уряду-
вання.

Май честь попрохати о відповідні інструкції,
відносно всіх наведених точок.

В. о. Посла
Радник

Антоніу